

Közös nevező helyett
A győri Audi-gyár irodaházának átalakítása

Az épület mint egyetlen szimpla mértani formába összefogott szerkezet igénye, ugyanakkor a belső terek fényteliségeinek vágva gyakran jár együtt főként az ipari építészettelben. A közös nevezőt megtalálni a hazai építészetnek is régi problémája ez, mely számos kiváló megoldást hívott létre az elmúlt évtizedekben. Csíkvári Antal, a 20. század egyik legtehetségesebb, korán eltávozott építésze például az óbudai Radelkiszüzemépületek egész tervezői koncepcióját erre a kettésségre, a benne rejő lehetőségek elemzésére, sajátos értelmezésére alapozta - a mű fények és tömegek, teljesen zárt és szinte a végletekig transzparens részek meghökkentő együttese. Nem egyszerűen arról van szó, hogy a kétféle minőség folytonosan váltakozik az egészben, inkább arról, hogy mintegy „áttunnenek” egymáson, észrevétlenül ott vannak a másikban. Csíkvári tulajdonképpen közös nevező helyett magasabb szintre lépett: szintézist alkotott.

Instead of a Common Denominator
The Alteration of the Office-Block of the Audi-Factory, Győr

The criteria for a building as a structure pooled into a single, simple geometrical form and the desire for having interiors full of light often accompany each other especially when it comes to industrial architecture. To find the common denominator is a time-honoured issue of Hungarian architecture producing numerous excellent solutions in the past few decades. Antal Csíkvári, one of the most talented architects of the 20th century who died painfully too soon, founded the whole architectural concept of the plant unit buildings of Radelkis in Óbuda on this kind of duality, the analysis of the possibilities hidden in them, a peculiar interpretation - the design is an astonishing complex of lights and masses, of completely closed and transparent details to the extremes. It is not only the question of the continuous changes of twofold qualities but also of the fact that they kind of "dissolve" into and on each other, being imperceptibly present in one another. Instead of finding a common denominator Csíkvári actually stepped over to a higher level and created synthesis.



Gunther Zsolt és Csillag Katalin a győri Audi-gyár központi épületének részleges átépítése során szintén ebből a gondolatból indult ki. Adva volt egy keskeny szallagablakkal áttört, többszörösen hátralépő, de alapvetően zárt homlokzatú épületszárny, mely az együttes centrumában álló toronyszerű tömb bal oldalán húzódott. A gyár öltözöinek és egyéb kiszolgálóhelyiségeinek helyt adó traktust kellett a munka során irodaházzá alakítani, étteremmel bővíteni. A tervezők azonban - bár az eredeti vázrendszeret részben felhasználták - egészen más szerkezetű és megjelenésű épületté formálták: a torony oldalához önálló hasábba foglalt lépcsőházat és előcsarnokot illesztettek, ehhez csatolták az irodaként szolgáló kubust. Az összkép tehát két rendkívül egyszerű idomot mutat - a belső terek nem várt mozgalmaszága mégsem áll éles kontrasztban a külsővel.

Az épület magjában három szintnyi mélységben üvegfalakkal övezett fényakra húzódik, mely köröskörül az egyterű irodasorokba és - mintegy bazilikális rendszerben - a földszinten elhelyezkedő, részben kétemelet magas, pillérekkel osztott központi térbe is eljuttatja a fényt. Többszörös áttelepek, újabb és újabb faláttörések révén a lichthof felől érkező világosság az egészen távoli, mélyen a falak közé ékelt helyiségeket is levegőssé, tágas hatásúvá teszi. A tervezők szinte felszaggatták, kilyuggatták a tömegeket, mindenazonáltal nem fosztották meg az épületet alapvetően a falak súlyából, a gerendák, tartószerkezetek elementáris formáiból eredő karakterétől. Ez különösen az említett földszinti tér tekintetében szembetűnő - itt a térből felülről be nyúló kubus plasztikai értelemben dominálja a helyiséget, noha üvegből épült oldalaival könnyű világító dobozként is működik.

Whilst partly reconstructing the central building of the Audi-factory in Győr, Zsolt Gunther and Katalin Csillag had the same concept to start from. The existing building had a wing with a facade basically closed with multiple recessions pierced by narrow band windows that stood on the left-hand side of the tower-like block in the centre of the complex. The wing housing changing rooms and other ancillary rooms had to be converted into an office-block extended by a restaurant. Designers - although partly using the original frame structure - have shaped a building of a completely different design and appearance: next to the tower, there is now an independent prism including a staircase and a vestibule completed with the cube functioning as an office. The overall design is made up by two extremely simple shapes - yet the unexpected animation of interiors does not constitute a striking contrast to the exterior.

In the nucleus of the building, as deep as three storeys there is a light shaft surrounded by glass walls, which guarantees that sunlight reaches even the partly two-storey high central area divided by pillars located on the ground-floor - not unlike the basilican system. With multiple transpositions, more and more break-throughs of the walls light coming from the direction of the light shaft makes rooms deeply hidden and far away - wedged between walls - appear airy and spacious. Designers have sort of torn up and pierced the masses and blocks, yet did not strip the building of the weight of its walls, its basic character defined by elementary forms of beams and truss. This is particularly striking when viewing the ground-floor area mentioned above - here the cube reaching into the space from above rules the room in terms of plasticity, even though it also functions as a light illuminating box with its glass sides.





A központi torony mögé telepített étterem lefedése is hasonló ötletek alapszik: a roppant méretű gerendák között a végtelen égbolt tűnik fel - erősítve az épület „építettségét”, anyagiságát. Külső és belső tehát nem áll olyan távol egymástól, mint gondolnánk. A homlokzatok tüzes megfigyelése mégtovább gyengíti ezt az érzést. Az épületet voltaképpen kettős burok ővezi: a fémes fényű felszin mögött mintha egy második sík húzódna - a bemélyedő ablakok által kijelölt réteg. A nyílások egyenes sora kellően sűrű ahhoz, hogy összefüggő, de részben rejtett, részben előtűnő egységes szerkezet érzelét keltse. Ugyanakkor a függőleges ablakosztások és az üveg transzparenciája révén határozottan el különül az ellentétes irányban, vízszintesen csíkozott keményebb, húvösebb előtűső síktól. minden egyszerűsége, minimalizáltsága ellenére tehát ezek a homlokzatok rendkívül differenciáltak: két minőség a légies várzszerűség és a monolitikus, súlyos formák szövődnek, hatolnak egymásba. A lépcsőház tömbje szinte minden szempontból ellentéte ennek. Bár nagyobbak az üvegfelületek, látszólag finomabbak a részletek, volta-képpen kevésbé cizellált homlokzatok ővezik: az építészek minden - a vakolt felületeket, az üvegfalak fel-színét - fesztes síkban tartottak. Tagolatlansága lényegében a másik épületrész gazdagabb formavilágának kihangsúlyozására szolgál - szembesítse azt önmaga „negációjával”. Ez a rafinált esztétikai játék teremti meg az épület szerves egységét. Ismét szintézis született.

Haba Péter

Located behind the central tower, the restaurant has a covering based on a similar concept: amongst enormous beams there is a limitless sky coming into view - emphasizing the "constructedness" and materiality of the building. Exterior and interior are not so far from each other as one might guess. A careful observation of the facades further weakens this impression. The building is actually wrapped in a double shell: it seems as if there was a second plane behind the surface with metallic lustre - a layer marked by recessed windows. The even row of openings is dense enough to create the impression of a unified structure coherent, yet partly hidden, partly appearing. However, the vertical window penetrations and the transparency of glass explicitly separate it from the harder and cooler front plane which is striped in the opposite direction, horizontally. In spite of their simplicity and minimalism, these facades are extremely refined: two qualities, an airy frame-likeness and monolith, weighty forms are woven together, penetrating into each other. The block of the staircase is a contrast of this from almost every aspect. Even though glass surfaces are larger, details are seemingly more refined and delicate, it has less polished facades: architects have kept everything - the plastered surfaces, the expanse of the glass wall - in a tightly defined plane. Its unrelievedness basically functions to emphasize the richer forms of the other building section - it is faced with the "negation" of itself. This refined aesthetic play creates the organic unity of the bulding. Synthesis is born here again.

Péter Haba